

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 401: Cái Bệnh Nằm Ở Chỗ Niệm Trước Diệt, Niệm Sau Lại Khởi, Niệm Niệm Tương Tục

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 034)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Cái bệnh nằm ở chỗ niệm trước diệt, niệm sau lại khởi, niệm niệm tương tục.】

Rắc rối chính là ở chỗ này, mười pháp giới và lục đạo luân hồi đều từ đây mà biến hiện ra. Vọng niệm của chúng sanh không ngừng dứt, “đương xứ xuất sanh, đương xứ diệt tận” (ngay tại chỗ sanh ra, ngay tại chỗ diệt đi), niệm trước vừa diệt tận thì niệm sau lại khởi lên, trong một sát-na có đến chín trăm lần sanh diệt. Tại sao mười pháp giới lại không giống nhau? Mười pháp giới là nói một cách tổng quát; nói chi tiết thì mỗi một chúng sanh đều không giống nhau, mỗi một hiện tượng đều không giống nhau, đó chính là do niệm đầu (ý niệm) đang biến đổi. Nếu nó không biến đổi thì chẳng phải tất cả đều giống nhau sao? Sanh với diệt đều như nhau cả (*). Do ý niệm luôn biến đổi, hễ biến đổi thì liền trở nên khác biệt, đây chính là vô lượng nhân duyên mà Thế Tôn đã giảng trong kinh Đại thừa. Bởi vì vô lượng nhân duyên nên hiện ra vô lượng hiện tượng, những hiện tượng này không giống nhau. Trong giảng đường của chúng ta ngồi nhiều người như vậy, không thấy diện mạo của hai người nào hoàn toàn giống nhau. Tại sao lại không giống nhau? Vì ý niệm không giống nhau. Nếu ý niệm giống nhau, diện mạo của hai người chắc chắn sẽ giống nhau, tướng mạo sẽ giống nhau. Tướng mạo của ai giống nhau? Tướng mạo của chư Phật giống nhau, bởi vì Phật không còn vọng niệm, nên tướng hiện ra đều như nhau. Tướng mạo của Bồ-tát rất gần giống nhau, nhưng vẫn có điểm khác biệt, tại sao vậy? Bồ-tát vẫn còn một phẩm sanh tướng vô minh chưa đoạn, một niệm sanh tướng đó giữa các ngài với nhau cũng có sự sai biệt, cho nên tướng của Bồ-tát là đại đồng tiểu dị. Tướng mạo của A-la-hán thì mỗi vị đều không giống nhau, tại sao? A-la-hán chưa phá được vô minh, chỉ mới đoạn được kiến tư phiền não, vô

minh chưa phá, cho nên ý niệm của các ngài có sự khác biệt rất lớn, tướng mạo của A-la-hán mỗi vị đều khác nhau. Huống hồ là phàm phu? Đạo lý chính là ở chỗ này.

“Niệm niệm tương tục” (niệm niệm nối tiếp nhau), thực sự mà nói, muốn giảng cho rõ ràng, minh bạch câu nói này, thì đó chính là tướng tương tục (nối tiếp), hay còn gọi là tướng liên tục của nghiệp nhân quả báo sanh diệt chín trăm lần trong một sát-na. Việc bày ra trước mắt chúng ta chính là một sự việc như thế, là tướng tương tục của nghiệp nhân quả báo sanh diệt chín trăm lần trong một sát-na. Thật sự là “đương thể tức không, liễu bất khả đắc” (ngay nơi thể ấy là không, hoàn toàn không thể được), nếu quý vị cho rằng nó là thật có, thì quý vị sai rồi. Cho nên, “Kinh Kim Cang” dạy chúng ta “thọ trì đọc tụng, vì người diễn thuyết”, chúng ta phải làm như thế nào, bây giờ xem như đã hiểu rõ. Thọ trì là không chấp vào danh tự tướng, không chấp vào ngôn thuyết tướng, không chấp vào tâm duyên tướng, trong tâm thanh tịnh sạch sẽ, một pháp cũng không chấp trước, đây gọi là thọ trì; chính mình thọ trì, làm ra tấm gương cho mọi người xem, đó gọi là “diễn”; người khác đến hỏi, mình giải thích cho họ hiểu, đó gọi là “thuyết”; đây gọi là thọ trì diễn thuyết. Đó mới là chân thật tu Bát Nhã, chân thật tu Kim Cang Bát Nhã Ba La Mật, là chân tu rồi. Quý vị phải nghe cho rõ, Phật dạy quý vị không chấp vào danh tự tướng, chứ chẳng phải là bác bỏ hoàn toàn danh tự; dạy quý vị không chấp vào ngôn thuyết tướng, chứ chẳng phải là dẹp bỏ ngôn thuyết; dạy quý vị không chấp vào tâm duyên tướng, chứ chẳng phải là phủ nhận sự tồn tại của sum la vạn tượng; bắt buộc ở ngay trong cảnh giới phải thấu rõ pháp bất nhị (không hai), trong kinh thường nói là hiểu được cách hội quy về tự tánh, như vậy mới gọi là chân thật tu hạnh Bát Nhã, đây gọi là Đại thừa.

Chúng ta không hiểu rõ chân tướng này, Phật dạy chúng ta phương pháp này, chúng ta lại hoài nghi, không biết tại sao Phật lại bảo chúng ta làm như vậy. Thí dụ như lúc nãy tôi vừa nêu ra ví dụ về niệm Phật, từ sáng đến tối câu A Di Đà Phật không gián đoạn, tay lần chuỗi hạt không ngừng, nhưng trong tâm tuyệt đối không có ý niệm năng niệm và sở niệm, cả hai bên năng và sở đều xa lìa. Chúng ta niệm câu A Di Đà Phật nối tiếp nhau không ngừng, không chấp vào phi pháp tướng, phi pháp tướng chính là không tướng, tức là không chấp vào không tướng; trong tâm lại giống như không có việc gì, năng niệm và sở niệm đều không có, tức là không chấp vào pháp tướng. Pháp tướng là Có, phi pháp tướng là Không. Đang lúc niệm A Di Đà Phật, từ sáng đến tối niệm A Di

Đà Phật, mà hai bên không và có đều không trụ vào, đây mới gọi là thật sự biết niệm Phật, vừa rồi nói đây gọi là Lý niệm, khi vãng sanh sẽ sanh về Thật Báo Trang Nghiêm Độ. Còn nếu chấp tướng mà niệm, có năng niệm, có sở niệm, nguyện tâm khẩn thiết, tín tâm kiên cố, thì sẽ sanh về Phàm Thánh Đồng Cư Độ, đều có thể vãng sanh.

Chú thích:

(*): Ở chỗ này xin nêu ra ví dụ dễ hiểu: Bạn hãy tưởng tượng mặt nước biển. Khi gió thổi, sóng cuộn lên (Sanh), rồi bọt sóng vỡ tan đi (Diệt). Trong mắt phàm phu, lượn sóng nhô lên và lượn sóng tan đi là hai trạng thái khác nhau. Nhưng nếu nhìn thấu bản chất: sóng khi nhô lên là Nước, bọt sóng khi vỡ ra cũng vẫn là Nước. Nước thì “như nhau cả”, không tăng không giảm, không sanh không diệt.